

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 12.9.2002
COM(2002) 502 τελικό

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΝΩΣΗ**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή: Στοιχοι της ανακοινωσησ	3
2.	Νομικό καθεστώσ σχετικα με το δικαιομα δημοσιου δανεισμου πριν απο την εγκριση της οδηγιασ	3
3.	Διαταξεισ της οδηγιασ 92/100/ΕΟΚ του Συμβουλιου	4
3.1.	Η Πράσινη Βίβλοσ του 1988 για τα πνευματικά δικαιώματα.....	4
3.2.	Η ανάγκη εναρμόνισησ του ΔΔΔ	4
3.3.	Η έννοια του ΔΔΔ στην οδηγια	5
3.4.	Οι απορρέουσεσ υποχρεώσεισ των κρατών μελών.....	7
4.	Κατασταση στα κρατη μελη	7
4.1.	Το ΔΔΔ όπωσ ορίζεται σε εθνικό επίπεδο από τα κράτη μέλη.....	8
4.2.	Λειτουργία του ΔΔΔ.....	10
5.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	12
5.1.	Το ΔΔΔ και ορισμένες πτυχεσ της εσωτερικήσ αγοράσ.....	12
5.2.	Προοπτικέσ.....	13

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

**ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΝΩΣΗ**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ

Στις 19 Νοεμβρίου 1992, το Συμβούλιο Υπουργών ενέκρινε την οδηγία 92/100/ΕΟΚ σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία¹. Η οδηγία επρόκειτο να εφαρμοστεί από την 1η Ιουλίου 1994. Το άρθρο 5, παράγραφος 4, της οδηγίας ορίζει ότι η Επιτροπή θα καταρτίσει έκθεση σχετικά με τον δημόσιο δανεισμό στην Κοινότητα πριν από την 1η Ιουλίου 1997. Εφόσον ορισμένα κράτη μέλη εφάρμοσαν μόλις προσφάτως την εν λόγω οδηγία, η συγκεκριμένη προθεσμία δεν ήταν δυνατόν να τηρηθεί. Η έννοια του δημοσίου δανεισμού συνιστά βαθιά ριζωμένη παράδοση στην εθνική συνείδηση των κρατών μελών. Υπάρχουν αξιοσημείωτες διαφορές μεταξύ τους όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί ο δημόσιος δανεισμός. Ως εκ τούτου, οι σχετικές διατάξεις της υπό εξέταση οδηγίας αντικατόπτριζαν μόνο μια περιορισμένη εναρμόνιση. Ζητήθηκε, επομένως, από την Επιτροπή η κατάρτιση έκθεσης σχετικά με τη λειτουργία του δικαιώματος δημοσίου δανεισμού, η οποία θα υποβληθεί από την Επιτροπή προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Το γεγονός ότι η υποχρεωτική υποβολή έκθεσης διατυπώθηκε ρητώς στο άρθρο 5 επισημαίνει το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που αποδίδεται στις εξελίξεις οι οποίες συντελούνται στον τομέα του δικαιώματος δημοσίου δανεισμού (ΔΔΔ). Σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 4, της οδηγίας, στόχος της εν λόγω έκθεσης είναι να αξιολογηθεί, αφενός, η κατάσταση όσον αφορά το δημόσιο δανεισμό στην Κοινότητα και, αφετέρου, η εφαρμογή εκ μέρους των κρατών μελών των οικείων διατάξεων της οδηγίας, συμπεριλαμβανομένου του βαθμού εναρμόνισης που έχει επιτευχθεί, καθώς και να συναχθούν συμπεράσματα σχετικά με την αντιμετώπιση του ΔΔΔ στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

**2. ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΠΡΙΝ ΑΠΟ
ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ**

Η σύσταση του ΔΔΔ, άρρηκτα συνδεδεμένη με τη δημιουργία των δημοσίων βιβλιοθηκών, πρέπει να αναζητηθεί στις αρχές του 20ου αιώνα. Η σημασία των ιδιωτικών βιβλιοθηκών, οι οποίες "δάνειζαν" βιβλία έναντι καταβολής ποσού ή συνδρομής μέλους, μειώθηκε με την εμφάνιση των δημοσίων βιβλιοθηκών, στις οποίες η πρόσβαση ήταν δωρεάν. Μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, ο αριθμός ιδιωτικών βιβλιοθηκών ήταν ασήμαντος. Καθώς η αύξηση και η βελτίωση των δημοσίων βιβλιοθηκών υποστηριζόταν σθεναρά από το κράτος, ο αριθμός δανειζομένων αντικειμένων αυξήθηκε σημαντικά. Τούτο οδήγησε τους δημιουργούς να ζητήσουν αμοιβή για την αυξημένη χρήση των έργων τους. Ωστόσο, οι νομοθέτες

¹ Οδηγία 92/100/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 19ης Νοεμβρίου 1992 σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας, ΕΕ L 346 της 27ης Νοεμβρίου 1992, σ. 61 ("η οδηγία").

δεν αντέδρασαν άμεσα στο αίτημα αυτό, αλλά εισήγαγαν σταδιακά το ΔΔΔ με τη μορφή αποκλειστικού δικαιώματος ή δικαιώματος αμοιβής για δημιουργούς.

Το ΔΔΔ εισήχθη για πρώτη φορά στις σκανδιναβικές χώρες [Δανία (1946), Σουηδία (1955), Φινλανδία (1961)] και, ακολούθως, στις Κάτω Χώρες (1971), στη Γερμανία (1972) και στο Ηνωμένο Βασίλειο (1979/1982). Η Γερμανία ήταν η μόνη χώρα όπου το ΔΔΔ ενσωματώθηκε στη νομοθεσία περί δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας· στα άλλα κράτη μέλη, εισήχθη σε ξεχωριστή νομοθεσία. Οι διατάξεις στις εν λόγω χώρες διέφεραν σε αρκετά σημεία (δικαιούχοι, μέσα και είδη βιβλιοθηκών). Στο Βέλγιο, το ΔΔΔ αποτελούσε τμήμα του δικαιώματος διανομής. Στην Ελλάδα, στη Γαλλία και στο Λουξεμβούργο, οι δημιουργοί απέλαβαν θεωρητικώς ενός αποκλειστικού ΔΔΔ το οποίο βασιζόταν στο "δικαίωμα προορισμού". Στην Ισπανία, ίσχυε αποκλειστικό δικαίωμα διανομής, χωρίς, ωστόσο, να ασκείται προφανώς στην πράξη. Στην Πορτογαλία, η νομοθεσία ήταν δυνατόν να ερμηνευθεί ποικιλοτρόπως: κανένα ΔΔΔ ή ένα αποκλειστικό δικαίωμα που αποτελούσε τμήμα ευρύτερου δικαιώματος διανομής. Στην Ιρλανδία και στην Ιταλία δεν υπήρχε ούτε αποκλειστικό ΔΔΔ ούτε δικαίωμα αμοιβής για δημόσιο δανεισμό.

3. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 92/100/ΕΟΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

3.1. Η Πράσινη Βίβλος του 1988 για τα πνευματικά δικαιώματα²

Η Πράσινη Βίβλος του 1988 για τα πνευματικά δικαιώματα ήταν το πρώτο έγγραφο της Επιτροπής που εξέταζε την ανάγκη εναρμόνισης στον τομέα των πνευματικών και συγγενών δικαιωμάτων σε εννοιολογικό πλαίσιο. Η εν λόγω Πράσινη Βίβλος αποτελείτο από επτά κεφάλαια στα οποία περιγράφονταν και αναλύονταν οι τομείς στους οποίους διαπίστωνε η Επιτροπή την ανάγκη ανάληψης δράσης. Το κεφάλαιο 4 ήταν αφιερωμένο στο δικαίωμα διανομής, στην ανάλωση και στο δικαίωμα εκμίσθωσης, ενώ το κεφάλαιο 2 πραγματευόταν το ζήτημα της πειρατείας. Σε αυτά τα δύο κεφάλαια στηρίχθηκε η οδηγία. Ωστόσο, η Πράσινη Βίβλος δεν εξέτασε την ενδεχόμενη ανάγκη δραστηριοποίησης στον τομέα του μη εμπορικού δανεισμού.

3.2. Η ανάγκη εναρμόνισης του ΔΔΔ

Στο πλαίσιο παρακολούθησης της Πράσινης Βίβλου του 1988, η Επιτροπή διοργάνωσε αρκετές ακροάσεις των ενδιαφερομένων σχετικά με τα ζητήματα που αναφέρονται στο εν λόγω έγγραφο. Σε μία από αυτές τις ακροάσεις, η οποία διεξήχθη τον Σεπτέμβριο του 1989 και ήταν αφιερωμένη στο δικαίωμα διανομής, στην ανάλωση και στο δικαίωμα εκμίσθωσης, μια εντυπωσιακή πλειονότητα τάχθηκε υπέρ της εναρμόνισης τόσο του δικαιώματος εκμίσθωσης όσο και του δικαιώματος δανεισμού. Σύμφωνα με την άποψη της πλειονότητας, η οδηγία σχετικά με την εναρμόνιση του δικαιώματος εκμίσθωσης και μόνο θα ήταν ελλιπής εάν δεν κάλυπτε και τον μη εμπορικό δανεισμό. Πράγματι, από οικονομικής απόψεως, το δικαίωμα δημοσίου δανεισμού συμπληρώνει το δικαίωμα εκμίσθωσης. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μάλιστα, ο δημόσιος δανεισμός μπορεί ακόμη και να αντικαταστήσει την εκμίσθωση. Για το λόγο αυτό, αναγνωρίστηκε η ανάγκη να συμπεριληφθεί το ΔΔΔ στο σχέδιο οδηγίας, ώστε να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς στον συγκεκριμένο τομέα. Με βάση την Πράσινη Βίβλο και υπό

2 Πράσινη Βίβλος για το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας και την τεχνολογική πρόκληση - Προβλήματα του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας που χρειάζονται άμεση αντιμετώπιση [COM (88) 172 τελικό, 7 Ιουνίου 1988].

το φως της προαναφερόμενης ακρόασης και άλλων στοιχείων που προσκομίστηκαν στο πλαίσιο της διαβούλευσης, η Επιτροπή ενέκρινε την πρόταση για την έκδοση οδηγίας του Συμβουλίου³. Επιπλέον, η Επιτροπή πρότεινε την εναρμόνιση τόσο του δικαιώματος εκμίσθωσης όσο και του δικαιώματος δημοσίου δανεισμού. Στο σκεπτικό της σχετικά με την αναγκαιότητα εναρμόνισης του δικαιώματος δημοσίου δανεισμού, η Επιτροπή εστίαστηκε, μεταξύ άλλων, στον νομικό και οικονομικό δεσμό μεταξύ των δραστηριοτήτων της εκμίσθωσης και του δημοσίου δανεισμού. Επισημάνθηκε ότι, εάν το δικαίωμα εκμίσθωσης και το δικαίωμα δανεισμού δεν εξετάζονταν από κοινού, η σταθερή αύξηση των δραστηριοτήτων δημοσίου δανεισμού στον τομέα της μουσικής και των ταινιών θα ήταν δυνατόν να επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στον κλάδο της εκμίσθωσης και, ως εκ τούτου, να στερήσει το δικαίωμα εκμίσθωσης από τη σημασία του.

Τόσο το Συμβούλιο όσο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμφώνησαν με τη συγκεκριμένη άποψη και υποστήριξαν την αρχή εναρμόνισης του ΔΔΔ.

3.3. Η έννοια του ΔΔΔ στην οδηγία

Το ΔΔΔ ορίζεται στην οδηγία ως αποκλειστικό δικαίωμα απαγόρευσης ή συναίνεσης του δημοσίου δανεισμού με ή χωρίς την καταβολή ποσού.

Η οδηγία αναφέρει ρητώς στο άρθρο 1, παράγραφος 1, ότι τα κράτη μέλη παρέχουν *"δικαίωμα συναίνεσης ή απαγόρευσης για την εκμίσθωση και το δανεισμό πρωτοτύπων και αντιγράφων έργων που προστατεύονται από την πνευματική ιδιοκτησία και άλλων αντικειμένων που μνημονεύονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1"*. Σύμφωνα με το άρθρο 2, το δικαίωμα δανεισμού χορηγείται σε δημιουργούς, σε καλλιτέχνες ερμηνευτές, σε παραγωγούς φωνογραφημάτων και σε παραγωγούς ταινιών. Η οδηγία δεν καλύπτει δικαιώματα εκμίσθωσης και δανεισμού σε σχέση με έργα αρχιτεκτονικής και έργα εφαρμοσμένης τέχνης (άρθρο 2, παράγραφος 3).

Στο άρθρο 1, παράγραφος 3, ο δανεισμός ορίζεται ως *"διάθεση προς χρήση, για περιορισμένο χρονικό διάστημα, και όχι για άμεσο ή έμμεσο οικονομικό ή εμπορικό όφελος, όταν γίνεται από ιδρύματα που είναι ανοιχτά στο κοινό"*. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες αποτελούν κατά κύριο λόγο αυτού του είδους ιδρύματα. Ανάλογα ιδίως με τον ορισμό του όρου «δημόσιος» στην εθνική νομοθεσία, ενδέχεται να καλύπτονται και οι πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες καθώς και οι βιβλιοθήκες εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Εντούτοις, ακόμα και στην περίπτωση αυτή, οι δύο τελευταίες κατηγορίες βιβλιοθηκών θα αντιστοιχούν, τουλάχιστον στα κράτη μέλη τα οποία έχουν δημιουργηθεί υποδομή δημοσίων βιβλιοθηκών, σε μάλλον μικρή αναλογία επί του συνόλου των δανειστικών ιδρυμάτων προσβάσιμων στο κοινό, δεδομένου ότι η πρόσβαση αυτή αφορά μάλλον περιορισμένο και συγκεκριμένο μέρος του ευρύτερου κοινού.

Ωστόσο, αν και ορίζεται στην οδηγία η υποχρέωση εισαγωγής ή διατήρησης αποκλειστικού ΔΔΔ, επιτρέπονται επίσης ορισμένες παρεκκλίσεις και περιορισμοί από το εν λόγω δικαίωμα, όπως αναφέρεται στο άρθρο 5. Το άρθρο 5 αντικατοπτρίζει το συμβιβασμό που εξευρέθηκε τότε μεταξύ, αφενός, της συμμόρφωσης προς τις ανάγκες της εσωτερικής αγοράς και, αφετέρου, του

3 Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί του δικαιώματος εκμίσθωσης, του δικαιώματος δανεισμού και ορισμένων δικαιωμάτων συγγενικών με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας - ΕΕ C 53 της 28ης Φεβρουαρίου 1991, σ. 35.

συνυπολογισμού των διαφόρων παραδόσεων στα κράτη μέλη όσον αφορά τον συγκεκριμένο τομέα.

Πεδίο εφαρμογής του άρθρου 5

Το άρθρο 5 προβλέπει μη υποχρεωτική παρέκκλιση από το αποκλειστικό δικαίωμα δανεισμού όσον αφορά τον δημόσιο δανεισμό. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, επιτρέπει στα κράτη μέλη να αντικαθιστούν το αποκλειστικό δικαίωμα με δικαίωμα αμοιβής ή να μην προβλέπουν καμία απολύτως αμοιβή. Επιπροσθέτως, το συγκεκριμένο άρθρο αφήνει μεγάλη διακριτική ευχέρεια στα κράτη μέλη ως προς τον τρόπο άσκησης του ΔΔΔ.

Άρθρο 5, παράγραφος 1

Σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, τα κράτη μέλη μπορούν να παρεκκλίνουν από το αποκλειστικό δικαίωμα δανεισμού που προβλέπεται στο άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 3, υπό την προϋπόθεση οι δημιουργοί τουλάχιστον να λαμβάνουν αμοιβή. Η δεύτερη περίοδος του άρθρου 5, παράγραφος 1, εξετάζει το ποσό της αμοιβής και επιτρέπει στα κράτη μέλη να το καθορίζουν με βάση τους αντίστοιχους "στόχους πολιτιστικής προαγωγής". Η εν λόγω περίοδος προστέθηκε κατόπιν πρότασης ενός κράτους μέλους, που σκόπευε να δημιουργήσει νέο σύστημα βιβλιοθηκών ως μέσο πολιτιστικής προώθησης. Όπως διατυπώνεται ρητά στο συγκεκριμένο σημείο ότι τα κράτη μέλη «έχουν την ευχέρεια να καθορίζουν την αμοιβή αυτή»⁴ ο αντίκτυπος του άρθρου 5, παράγραφος 1 θα μπορούσε να θεωρηθεί πρακτικά περιορισμένος.

Άρθρο 5, παράγραφος 2

Ενώ το άρθρο 5, παράγραφος 2, επιβεβαιώνει ότι τα κράτη μέλη δύνανται να αποκλείουν τα φωνογραφήματα, τις ταινίες και τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών από την εφαρμογή του αποκλειστικού δικαιώματος δανεισμού, επαναλαμβάνει την έννοια που περιέχεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, και αναφέρει ότι, *"όταν τα κράτη μέλη δεν εφαρμόζουν το αποκλειστικό δικαίωμα δανεισμού που προβλέπεται στο άρθρο 1 για τα φωνογραφήματα, τις ταινίες και τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών, καθιερώνουν οπωσδήποτε αμοιβή τουλάχιστον για τους δημιουργούς"*. Δεδομένου ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, συνιστά παρέκκλιση, η Επιτροπή φρονεί ότι η παρούσα διάταξη πρέπει να ερμηνευθεί αυστηρώς: το αποκλειστικό δικαίωμα δανεισμού πρέπει να εκλαμβάνεται ως κανόνας και, στις περιπτώσεις όπου ένα κράτος μέλος δεν προβλέπει αποκλειστικό δικαίωμα δανεισμού, τουλάχιστον οι δημιουργοί πρέπει να απολαύουν δικαιώματος αμοιβής. Το άρθρο 5, παράγραφος 2, επιβεβαιώνει ότι η εν λόγω αρχή, που αφορά την αμοιβή των δημιουργών είναι εξίσου σημαντική και όσον αφορά την κατηγορία έργων και άλλων αντικειμένων που αναφέρονται στην υπό εξέταση διάταξη.

Άρθρο 5, παράγραφος 3

Το άρθρο 5, παράγραφος 3, παρέχει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να εξαιρούν *"ορισμένες κατηγορίες ιδρυμάτων"* από την πληρωμή αμοιβής. Οι κατηγορίες ιδρυμάτων που ενδέχεται να εξαιρεθούν είναι πιθανό να περιλαμβάνουν παραδοσιακές δημόσιες βιβλιοθήκες, αλλά και πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες και

εκπαιδευτικά ιδρύματα. Ωστόσο, οι δύο τελευταίες κατηγορίες θα είναι ελάχιστης σημασίας σε σύγκριση με τις παραδοσιακές δημόσιες βιβλιοθήκες, οι οποίες είναι ανοιχτές στο ευρύ κοινό, τουλάχιστον στα κράτη μέλη όπου ο θεσμός της δημόσιας βιβλιοθήκης έχει παγιωθεί. Ως εκ τούτου, σε περίπτωση που ένα από αυτά τα κράτη μέλη εξαιρέσει δυνάμει του Άρθρου 5, παράγραφος 3, όλες τις δημόσιες βιβλιοθήκες από την καταβολή της αμοιβής, η οποία προβλέπεται στα Άρθρα 5, παράγραφος 1 και 5 παράγραφος 2, θα εξαιρέσει τα περισσότερα δανειστικά ιδρύματα από την εφαρμογή του αποκλειστικού δικαιώματος δημοσίου δανεισμού. Συνεπώς, το ΔΔΔ, όπως ορίζεται στο Άρθρο 1, παράγραφος 3, δεν θα έχει επαρκές αποτέλεσμα. Η κατάσταση αυτή θα αντιβαίνει στην πρόθεση του κοινοτικού νομοθέτη ως προς την παροχή ΔΔΔ.

Αξίζει επίσης να επισημανθεί ότι κατά την εισαγωγή ή διατήρηση ενός καθεστώτος αμοιβής για δημόσιο δανεισμό, τα κράτη μέλη πρέπει να συμμορφώνονται προς το άρθρο 12 (πρώην 6) της συνθήκης ΕΚ και να μην προβαίνουν σε διακρίσεις μεταξύ κοινοτικών δικαιούχων λόγω ιθαγένειας. Τούτο επιβεβαιώνεται από την αιτιολογική σκέψη 18 της οδηγίας.

3.4. Οι απορρέουσες υποχρεώσεις των κρατών μελών

Συνοψίζοντας, το άρθρο 1 εναρμονίζει το αποκλειστικό δικαίωμα δημοσίου δανεισμού για δημιουργούς όσον αφορά τα έργα τους και για εκτελεστές, παραγωγούς φωνογραφημάτων και παραγωγούς ταινιών όσον αφορά το προστατευόμενο αντικείμενο. Παρά το γεγονός ότι το άρθρο 5 παρέχει στα κράτη μέλη μεγάλη ευελιξία όσον αφορά την παρέκκλιση από το αποκλειστικό δικαίωμα δανεισμού, η αμοιβή πρέπει τουλάχιστον να προβλέπεται για τους δημιουργούς. Τα κράτη μέλη δύνανται να καθορίζουν το ποσό της αμοιβής, το οποίο πρέπει, ωστόσο, να αντιστοιχεί στους βασικούς στόχους της οδηγίας και, γενικώς, της προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων. Τα κράτη μέλη δύνανται να εξαιρούν από την καταβολή αμοιβής ορισμένα ιδρύματα, αλλά όχι όλα, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 3.

4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

Η ακόλουθη περιγραφή βασίζεται στις διαθέσιμες πληροφορίες και στη συνεργασία με τα κράτη μέλη, όπως ορίζεται στο άρθρο 5, παράγραφος 4, της οδηγίας.

Δυνάμει του άρθρου 15 της οδηγίας, τα κράτη μέλη πρέπει να μεταφέρουν την οδηγία στο εθνικό δίκαιο έως την 1η Ιουλίου 1994. Πολλά κράτη μέλη τήρησαν εκπρόθεσμα αυτή την υποχρέωση. Ουσιαστικά, η εφαρμογή του ΔΔΔ από τα κράτη μέλη είχε ως αποτέλεσμα να εξακολουθήσουν να υφίστανται σημαντικές διαφορές όσον αφορά το δικαίωμα δημοσίου δανεισμού, όπως ορίζεται σε εθνικό επίπεδο.

4.1. Το ΔΔΔ όπως ορίζεται σε εθνικό επίπεδο από τα κράτη μέλη

Σε ορισμένα κράτη μέλη ισχύει αποκλειστικό δικαίωμα δανεισμού για όλα τα είδη έργων. Σε άλλα κράτη, αντιθέτως, προβλέπεται δικαίωμα αμοιβής. Η παρέκκλιση από το ΔΔΔ δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 3, προς όφελος ορισμένων κατηγοριών ιδρυμάτων χρησιμοποιείται ευρέως. Η Ελλάδα⁵, η Γαλλία⁶, η Ιρλανδία⁷, η Ιταλία⁸, η Πορτογαλία⁹, η Ισπανία¹⁰ και το Ηνωμένο Βασίλειο¹¹ χορηγούν αποκλειστικό δικαίωμα δανεισμού, τουλάχιστον σε ορισμένες κατηγορίες δικαιούχων.

Στην Ελλάδα, ο νόμος περί πνευματικών δικαιωμάτων παρέχει αποκλειστικό ΔΔΔ σε δημιουργούς, καλλιτέχνες εκτελεστές, παραγωγούς φωνογραφημάτων και ταινιών, καθώς και σε εκδότες έργων που δημοσιεύονται μετά το θάνατο του δημιουργού τους.

Στη Γαλλία, το εναρμονισμένο ΔΔΔ δεν εφαρμόστηκε με συγκεκριμένο τρόπο. Προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι η ισχύουσα γαλλική νομοθεσία χορηγεί ήδη σε δημιουργούς, εκτελεστές, παραγωγούς φωνογραφημάτων και βιντεογραφημάτων αποκλειστικό δικαίωμα δανεισμού. Το υπουργείο Πολιτισμού ανακοίνωσε προσφάτως την πρόθεσή του να υποβάλει νομοσχέδιο για την εφαρμογή της οδηγίας στο άμεσο μέλλον. Το εν λόγω νομοσχέδιο αναμένεται να προτείνει τη χορήγηση αμοιβής σε συγγραφείς βιβλίων και σε εκδότες για το δανεισμό προστατευόμενων έργων.

Στην Ιταλία, όπου δεν προβλεπόταν ΔΔΔ πριν από την οδηγία, εισήχθη αποκλειστικό δικαίωμα δανεισμού (ως τμήμα του δικαιώματος διανομής, αλλά χωρίς ανάλωση μετά την πρώτη πώληση) για δημιουργούς και εκτελεστές. Όσον αφορά τα φωνογραφήματα, τις ταινίες και τα βιντεογραφήματα, το αποκλειστικό δικαίωμα αναλώνεται μετά την παρέλευση 18 μηνών από την πρώτη διανομή.

Η Ιρλανδία εφάρμοσε μόλις προσφάτως την οδηγία, με το νόμο περί πνευματικών και συγγενών δικαιωμάτων (Copyright and Related Rights Act) του 2000. Ο εν λόγω νόμος χορηγεί αποκλειστικό δικαίωμα διανομής. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει τον δημόσιο δανεισμό αντιτύπων έργων και άλλων προστατευόμενων αντικειμένων.

Ο πορτογαλικός νόμος περί πνευματικών δικαιωμάτων περιλαμβάνει αποκλειστικό δικαίωμα διανομής για δημιουργούς, εκτελεστές και παραγωγούς φωνογραφημάτων και βιντεογραφημάτων, καλύπτοντας ρητώς το ΔΔΔ. Το ΔΔΔ εξακολουθεί να ισχύει μετά τη διανομή.

5 Η εφαρμογή συμπεριλήφθηκε στον εντελώς νέο νόμο περί πνευματικών δικαιωμάτων αριθ. 2121/1993 της 4ης Μαρτίου 1993 (Επίσημη Εφημερίδα Α, αριθ. 25).

6 Νόμος αριθ. 92-597 της 1ης Ιουλίου 1992, Επίσημη Εφημερίδα 153 της 3ης Ιουλίου 1992.

7 Νόμος S.I.44 του 2002 περί πνευματικών και συγγενικών δικαιωμάτων, 1η Ιανουαρίου 2001.

8 Νόμος αριθ. 685 της 16ης Νοεμβρίου 1994 (Gazetta Ufficiale, Serie Generale, No 293 της 16ης Δεκεμβρίου 1994) για την τροποποίηση του νόμου αριθ. 633 της 22ας Απριλίου 1941 σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων του δημιουργού και των συγγενών δικαιωμάτων.

9 Νόμος αριθ. 332/97 της 27ης Νοεμβρίου 1997 (Diario da Republica, I Serie A No 275 της 27ης Νοεμβρίου 1997, σ. 6393), για την τροποποίηση του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων αριθ. 63 της 14ης Μαρτίου 1985.

10 Νόμος αριθ. 43 της 30ης Δεκεμβρίου 1994 (BOE No.313 της 31ης Δεκεμβρίου 1994), ο οποίος ενσωματώθηκε αργότερα στην ισπανική νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

11 Κανονιστικές διατάξεις σχετικά με τα πνευματικά και συγγενή δικαιώματα, της 26ης Νοεμβρίου 1996, για την τροποποίηση του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων, σχεδίων και υποδειγμάτων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Παράλληλα, ισχύει ο νόμος περί δικαιώματος δημόσιου δανεισμού του 1979.

Στην Ισπανία, χορηγείται αποκλειστικό δικαίωμα δημοσίου δανεισμού σε δημιουργούς, εκτελεστές, παραγωγούς φωνογραφημάτων και σε παραγωγούς ταινιών.

Δυνάμει του βρετανικού καθεστώτος για το ΔΔΔ, το Ηνωμένο Βασίλειο προβλέπει αποκλειστικό ΔΔΔ για δημιουργούς, για παραγωγούς ταινιών και φωνογραφημάτων και για εκτελεστές. Οι δημιουργοί δικαιούνται αμοιβή όταν τα βιβλία τους αποτελούν αντικείμενο δανεισμού από δημόσιες βιβλιοθήκες. Τα πνευματικά δικαιώματα δεν παραβιάζονται από το δανεισμό αντιτύπων ενός έργου εκ μέρους εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ή από το δανεισμό βιβλίου εκ μέρους δημόσιας βιβλιοθήκης εάν το βιβλίο εντάσσεται στο καθεστώς ΔΔΔ.

Αντί ενός αποκλειστικού δικαιώματος, ή κατόπιν αναλώσεώς του, χορηγήθηκε δικαίωμα αμοιβής για τον δημόσιο δανεισμό προστατευόμενων έργων στην Αυστρία¹², στη Δανία¹³, στη Φινλανδία¹⁴, στη Γερμανία¹⁵, στο Λουξεμβούργο¹⁶, στις Κάτω Χώρες¹⁷ και στη Σουηδία¹⁸.

Στην Αυστρία, το ΔΔΔ αποτελεί τμήμα του δικαιώματος διανομής. Οι δημιουργοί, οι εκτελεστές, οι παραγωγοί φωνογραφημάτων, οι παραγωγοί ταινιών και οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί απολαύουν το δικαίωμα δίκαιης αμοιβής για δημόσιο δανεισμό μετά την ανάλωση του δικαιώματος διανομής (το οποίο αναλώνεται μετά την πρώτη εγκεκριμένη διανομή).

Στη Δανία, το ΔΔΔ αποτελεί τμήμα του αποκλειστικού δικαιώματος διανομής που απολαύουν δημιουργοί, εκτελεστές, παραγωγοί φωνογραφημάτων και παραγωγοί ταινιών. Το αποκλειστικό ΔΔΔ αναλώνεται μετά την πρώτη εγκεκριμένη διανομή του σχετικού αντικειμένου. Τούτο δεν ισχύει για τα κινηματογραφικά έργα και τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών σε ψηφιακοποιημένη μορφή. Δημιουργοί, μεταφραστές, εικονογράφοι και εκτελεστές απολαύουν δικαίωμα αμοιβής όταν τα έργα τους ή άλλα αντικείμενα αποτελούν αντικείμενο δανεισμού εκ μέρους δημόσιων βιβλιοθηκών.

Στη Φινλανδία, εφαρμόζεται σύστημα ΔΔΔ που βασίζεται στο νόμο του 1961 σχετικά με τις επιχορηγήσεις και τις επιδοτήσεις για δημιουργούς και μεταφραστές. Το ΔΔΔ καλύπτεται από το αποκλειστικό δικαίωμα διανομής και δύναται να αναλωθεί, εκτός σε περιπτώσεις δημοσίου δανεισμού κινηματογραφικών έργων ή προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών. Επομένως, μόνο οι δημιουργοί κινηματογραφικών έργων και προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών απολαύουν αποκλειστικό ΔΔΔ μόλις πραγματοποιηθεί η διανομή. Οι δημιουργοί άλλων έργων απολαύουν, κατ' αρχήν, δικαίωμα αμοιβής για δημόσιο δανεισμό.

12 Νόμος της 28ης Ιουνίου 1993 (BGB1 No 1993/93) για την τροποποίηση του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων (BGB1. No 1936/111).

13 Νόμος αριθ. 706 της 29ης Σεπτεμβρίου 1998· νόμος περί ΔΔΔ αριθ. 21 της 11ης Ιανουαρίου 2000 και εκτελεστικό διάταγμα σχετικά με την αμοιβή για ΔΔΔ της 29ης Μαρτίου 2000.

14 Νόμος αριθ. 446/1995 για την τροποποίηση του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων (αριθ. 404 της 8ης Ιουλίου 1961), και με το νόμο της 31ης Οκτωβρίου 1997 (αριθ. 967/1997).

15 Νόμος της 23ης Ιουνίου 1995 (BGB1. I S. 842) για την τροποποίηση του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων της 9ης Σεπτεμβρίου 1965 (BGB1.I S. 1273).

16 Νόμος της 18ης Απριλίου 2001 (Mémorial A No 50 της 30ής Απριλίου 2001, σ. 1042).

17 Νόμος της 21ης Δεκεμβρίου 1995 (Stb. 1995, 653), για την τροποποίηση του νόμου σχετικά με τα δικαιώματα του δημιουργού του 1912 και για την τροποποίηση του νόμου σχετικά με τα συγγενή δικαιώματα.

18 Νόμος 1997:309 της 13 Ιουνίου 1997.

Ομοίως, στη Γερμανία, το αποκλειστικό ΔΔΔ αναλώνεται μετά την πρώτη εγκεκριμένη διανομή και οι δημιουργοί απολαμβάνουν δικαίωμα αμοιβής για συγκεκριμένες πράξεις δανεισμού. Στα οικεία δανειστικά ιδρύματα περιλαμβάνονται οι δημόσιες βιβλιοθήκες, οι δημόσιες συλλογές οπτικοακουστικών εγγραφών ή ηχογραφήσεων ή άλλα πρωτότυπα έργα ή αντίτυπα.

Η νομοθεσία του Λουξεμβούργου είχε χορηγήσει αποκλειστικό ΔΔΔ σε δημιουργούς, εκτελεστές και παραγωγούς φωνογραφημάτων και ταινιών, το οποίο αναλωνόταν μετά την πρώτη ενέργεια εγκεκριμένης διανομής στο κοινό. Η νέα νομοθεσία που εγκρίθηκε το 2001 χορηγεί δικαίωμα αμοιβής μόνο σε δημιουργούς και εκτελεστές. Θα πρέπει να ψηφιστεί διάταγμα για να ολοκληρωθεί η μεταφορά της οδηγίας. Στο εν λόγω διάταγμα θα καθορίζεται τόσο το πραγματικό ποσό της αμοιβής όσο και ένας κατάλογος των ιδρυμάτων που εξαιρούνται από οποιοδήποτε ΔΔΔ.

Στις Κάτω Χώρες, το αποκλειστικό ΔΔΔ αναλώνεται μετά την πρώτη εγκεκριμένη διανομή του οικείου αντικειμένου· η ολλανδική νομοθεσία προβλέπει δικαίωμα αμοιβής για δημιουργούς, εκτελεστές και παραγωγούς φωνογραφημάτων και ταινιών.

Στη Σουηδία, ένα νέο σύστημα ΔΔΔ άρχισε να εφαρμόζεται το 1999, σύμφωνα με το οποίο χορηγείται αμοιβή για δημόσιο δανεισμό βιβλίων, φωνογραφημάτων και μουσικής που έχει εκτυπωθεί σε δημόσιες ή σχολικές βιβλιοθήκες. Το ήμισυ του ποσού που καταβλήθηκε για το δανεισμό φωνογραφημάτων αποδίδεται στους δημιουργούς και το υπόλοιπο στους εκτελεστές.

Στο Βέλγιο¹⁹, επιλέχθηκε μια σύνθετη λύση: το ΔΔΔ του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων που ίσχυε προηγουμένως εξακολουθεί να εφαρμόζεται για δημιουργούς και καλλιτέχνες εκτελεστές, καθώς και για παραγωγούς φωνογραφημάτων και ταινιών. Οι εν λόγω δικαιούχοι απολαμβάνουν δικαίωμα αμοιβής για δημόσιο δανεισμό αντιτύπων των έργων τους. Η βελγική νομοθεσία επιτρέπει τον δημόσιο δανεισμό οπτικοακουστικών έργων και ηχογραφήσεων μόνο 6 μήνες μετά την πρώτη δημοσίευση των οικείων αντικειμένων έναντι αμοιβής. Ορισμένες κατηγορίες ιδρυμάτων εξαιρούνται από την καταβολή οποιασδήποτε αμοιβής για τις δανειστικές δραστηριότητές τους. Αναμένεται ότι ένα βασιλικό διάταγμα, που δεν έχει ακόμη τεθεί σε ισχύ, θα καθορίζει τις λεπτομέρειες της αμοιβής και οποιοσδήποτε σχετικές εξαιρέσεις.

4.2. Λειτουργία του ΔΔΔ

Πληρωμή

Από τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή δεν προκύπτει ότι το ΔΔΔ εφαρμόζεται απρόσκοπτα σε όλα τα κράτη μέλη. Σε ορισμένα κράτη μέλη δεν καταβάλλεται καμία απολύτως αμοιβή στους οικείους δικαιούχους. Αυτή φέρεται να είναι η κατάσταση που επικρατεί στο Βέλγιο, στη Γαλλία, στην Ελλάδα και στο Λουξεμβούργο, αλλά ενδέχεται να μην περιορίζεται σε αυτές τις χώρες. Σε άλλες χώρες, φαίνεται ότι υπάρχουν ορισμένες άμεσες ή έμμεσες διακρίσεις: η αμοιβή

19 Νόμος σχετικά με το δικαίωμα δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα, της 30ής Ιουνίου 1994, No SC 9586, Moniteur της 27ης Ιουλίου 1994, σ. 19297· όσον αφορά τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών, η εφαρμογή περιλαμβάνεται στο νόμο για την εφαρμογή της οδηγίας σχετικά με τα λογισμικά (Moniteur belge της 27ης Ιουλίου 1994, αριθ. 19315).

χορηγείται μόνο σε εθνικούς δημιουργούς ή σε δημιουργούς που διαμένουν σε συγκεκριμένη επικράτεια (Σουηδία). Ορισμένα άλλα κράτη μέλη χορηγούν δικαίωμα αμοιβής μόνο για βιβλία που δημοσιεύονται στην εθνική γλώσσα τους (Δανία, Φινλανδία).

Οι δικαιούχοι του ΔΔΔ ποικίλλουν από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Ορισμένα κράτη μέλη χορηγούν αποκλειστικό δικαίωμα τουλάχιστον στους δημιουργούς. Σε χώρες όπου το δικαίωμα αμοιβής λειτουργεί στην πράξη, αρμόδιο για την πληρωμή είναι κυρίως το κράτος, ως ιδιοκτήτης των βιβλιοθηκών (Δανία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο). Στην Αυστρία και στη Γερμανία, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση και τα ομόσπονδα κρατίδια (länder) έχουν αναλάβει την υποχρέωση πληρωμής που βαρύνει τις δημόσιες βιβλιοθήκες. Από την άλλη πλευρά, στις Κάτω Χώρες, οι βιβλιοθήκες υποχρεούνται να πληρώνουν οι ίδιες την αμοιβή. Στις χώρες που προβλέπουν αποκλειστικό δικαίωμα δανεισμού, οι βιβλιοθήκες είναι επίσης εκείνες που – ως χρήστες των πνευματικών δικαιωμάτων – πρέπει να πληρώνουν την απαιτούμενη αμοιβή βάσει συμβάσεων.

Δανειστικά ιδρύματα που εξαιρούνται του ΔΔΔ

Οι περισσότερες χώρες χρησιμοποιούν τη δυνατότητα απαλλαγής ορισμένων δανειστικών ιδρυμάτων από την υπαγωγή τους στο ΔΔΔ.

Η Ιρλανδία, η Ιταλία και οι Κάτω Χώρες προβλέπουν απαλλαγή για ορισμένες βιβλιοθήκες. Το αποκλειστικό ΔΔΔ δεν παραβιάζεται από το δανεισμό αντικειμένων χωρίς καμία αμοιβή εκ μέρους εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και προσβάσιμων στο κοινό ιδρυμάτων στην Ιρλανδία. Στην Ιταλία, οι βιβλιοθήκες και οι δισκοθήκες που ανήκουν στο κράτος απαλλάσσονται. Στις Κάτω Χώρες, οι μεν βιβλιοθήκες απαλλάσσονται από οποιαδήποτε αμοιβή για το δανεισμό σε άτομα με προβλήματα όρασης, τα δε εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα απαλλάσσονται ως τέτοια από την καταβολή αμοιβής. Στην Ιταλία, απαλλάσσονται από οποιοδήποτε ΔΔΔ οι βιβλιοθήκες που ανήκουν στο κράτος και οι οποίες δανείζουν βιβλία, CD και δίσκους.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, απαλλάσσονται επίσης ορισμένες δημόσιες βιβλιοθήκες και εκπαιδευτικά ιδρύματα από το ΔΔΔ.

Ευρεία απαλλαγή ισχύει στην Ισπανία και στην Πορτογαλία όσον αφορά, αφενός, μουσεία, αρχεία, βιβλιοθήκες, βιβλιοθήκες εφημερίδων, δισκοθήκες και ταινιοθήκες, που ανήκουν σε φορείς δημοσίου συμφέροντος πολιτιστικού, επιστημονικού ή εκπαιδευτικού χαρακτήρα χωρίς εμπορικό σκοπό και, αφετέρου, ιδρύματα διδασκαλίας ενσωματωμένα στο ισπανικό εκπαιδευτικό σύστημα· πράγματι, ο κατάλογος αυτός καλύπτει τα περισσότερα δανειστικά ιδρύματα που είναι ανοιχτά για το κοινό. Στη Φινλανδία απαλλάσσονται όλες οι δημόσιες βιβλιοθήκες και εκείνες που εξυπηρετούν σκοπούς έρευνας ή διδασκαλίας.

Το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο πρόκειται να θεσπίσουν περαιτέρω διατάγματα, τα οποία αναμένεται να προβλέπουν απαλλαγή για ορισμένες κατηγορίες ιδρυμάτων.

Δανειζόμενα αντικείμενα

Οι προαιρετικές παρεκκλίσεις από το δικαίωμα δανεισμού, δυνάμει του άρθρου 5 της οδηγίας, χρησιμοποιήθηκαν σε διαφορετικό βαθμό από τα κράτη μέλη. Ορισμένες χώρες, κατά την εφαρμογή του ΔΔΔ, δεν προβαίνουν σε διάκριση μεταξύ των διαφόρων αντικειμένων δανεισμού, όπως βιβλία, βιντεογραφήματα ή φωνογραφήματα (Γαλλία, Γερμανία και Αυστρία), ενώ ορισμένες άλλες χώρες έχουν χορηγήσει αποκλειστικό δικαίωμα δανεισμού για ειδικά αντικείμενα (με ή χωρίς απαλλαγή βιβλιοθηκών από την πληρωμή). Σε ορισμένες χώρες, ο δανεισμός κινηματογραφικών αντικειμένων καλύπτεται από αποκλειστικό δικαίωμα δανεισμού (κυρίως στη Δανία, στη Φινλανδία και στη Σουηδία). Στην Ιταλία, το αποκλειστικό δικαίωμα δανεισμού χορηγείται για το δανεισμό φωνογραφημάτων και βιντεογραφημάτων μόνο για περίοδο 18 μηνών μετά την πρώτη διανομή. Στη Σουηδία και στη Δανία, χορηγείται αποκλειστικό δικαίωμα δανεισμού για CD-ROM και ταινίες, αλλά μόνο ένα δικαίωμα αμοιβής για βιβλία και, στη Σουηδία, για κασέτες.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1. Το ΔΔΔ και ορισμένες πτυχές της εσωτερικής αγοράς

Καθώς το δικαίωμα δημοσίου δανεισμού υπήρξε ένα από τα πλέον πολυσυζητημένα θέματα κατά τις διαπραγματεύσεις σχετικά με την οδηγία 92/100/ΕΟΚ, ο βαθμός εναρμόνισης που συμφωνήθηκε, τότε, αντιπροσώπευε ένα σημαντικό βήμα προς τα εμπρός, αλλά όχι αναγκαστικά και την έσχατη λύση.

Οι τρόποι με τους οποίους τα περισσότερα κράτη μέλη μετέφεραν την οδηγία συνιστά βελτίωση σε σχέση με την προστασία που παρεχόταν στις δραστηριότητες δημοσίου δανεισμού πριν από την οδηγία. Ωστόσο, καθίσταται προφανές ότι μόνο μερική εναρμόνιση έχει επιτευχθεί και ότι τα νομοθετικά μέτρα που εφαρμόζονται από τα κράτη μέλη εξακολουθούν να ποικίλλουν σε σημαντικό βαθμό. Δεν άλλαξαν όλα τα κράτη μέλη τη νομοθεσία τους και ορισμένα πραγματοποίησαν μόνο ήσσονος σημασίας αλλαγές καθώς τα εν λόγω κράτη μέλη ισχυρίζονται ότι οι ισχύοντες κανόνες τους συνάδουν προς τις επιταγές της οδηγίας. Ως εκ τούτου, είναι περισσότερο από προφανές ότι όλα τα κράτη μέλη τήρησαν τις ελάχιστες υποχρεώσεις τους δυνάμει του άρθρου 5, κυρίως όσον αφορά την παροχή αμοιβής, τουλάχιστον στους δημιουργούς, για το δανεισμό των έργων τους εκ μέρους ορισμένων δημόσιων ιδρυμάτων.

Όσον αφορά τον σχετικά χαμηλό βαθμό εναρμόνισης του ΔΔΔ στο πλαίσιο της οδηγίας, η Επιτροπή δεν διαθέτει σαφείς ενδείξεις, τουλάχιστον προς το παρόν, ότι τούτο ζημίωσε σημαντικά είτε τα οικονομικά συμφέροντα των δικαιούχων είτε την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Ωστόσο, η Επιτροπή έλαβε προσφάτως ορισμένες πληροφορίες σχετικά με ενδεχόμενα προβλήματα εφαρμογής σε εθνικό επίπεδο και σχετικά με ορισμένα εμπόδια στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, τα οποία μπορεί να προκύπτουν από τον σχετικά χαμηλό βαθμό εναρμόνισης. Η Επιτροπή εξετάζει προσεκτικά τις εν λόγω ανησυχίες, λαμβάνοντας επίσης δεόντως υπόψη τις πρόσφατες τροποποιήσεις στις αντίστοιχες νομοθεσίες που εκπονήθηκαν σε εθνικό επίπεδο, τουλάχιστον σε ορισμένα κράτη μέλη. Ο ιδιαίτερα περιορισμένος αριθμός ανησυχιών που προκλήθηκαν κατά το παρόν στάδιο δεν πρέπει να εκληφθεί ως σημάδι μακαριότητας. Σύμφωνα με το ρόλο του θεματοφύλακα των συνθηκών που διαδραματίζει, η Επιτροπή δεσμεύεται να διασφαλίσει ότι 7 έτη μετά την προθεσμία μεταφοράς, το ΔΔΔ θα εφαρμόζεται πλήρως σε όλα τα κράτη μέλη.

5.2. Προοπτικές

Τόσο η αγορά των μέσων ενημέρωσης όσο και ο ρόλος των βιβλιοθηκών διέρχονται βαθιές αλλαγές. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες βελτιώνουν διαρκώς τις υπηρεσίες τους και εκμεταλλεύονται νέο έδαφος όσον αφορά τον δημόσιο δανεισμό όλων των προϊόντων των μέσων ενημέρωσης με τη βοήθεια του νέου ψηφιακού περιβάλλοντος. Οι εξελίξεις αυτές παρακολουθούνται εκ του σύνεγγυς από τους δικαιούχους, τους εκδότες, την πολιτιστική κοινότητα και τους αρμοδίους για τη χάραξη πολιτικής.

Η χρήση των νέων τεχνολογιών στις δημόσιες βιβλιοθήκες εξακολουθεί να βρίσκεται σε πειραματικό στάδιο. Όλες οι εξελίξεις στον τομέα αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών σε βιβλιοθήκες πρέπει να παρακολουθούνται περαιτέρω, ιδίως όσον αφορά οποιονδήποτε αντίκτυπο ενδέχεται να έχουν στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και υπό το φως του αντικτύπου τους στις δραστηριότητες εκμίσθωσης και δανεισμού.

Στο σημείο αυτό, είναι δύσκολο να εκτιμηθεί εάν κατά πόσον ο παραδοσιακός δημόσιος δανεισμός από τις βιβλιοθήκες θα αντικατασταθεί με νέες μορφές διανομής σε απευθείας σύνδεση, οι οποίες δεν θα καλύπτονται από το σημερινό πεδίο εφαρμογής της υπό εξέταση οδηγίας. Ως προς τούτο, η Επιτροπή θα διασφαλίσει την εύρυθμη λειτουργία των κανόνων του ΔΔΔ που θεσπίζονται στην οδηγία. Με το ίδιο πνεύμα, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να εξετάζει τη λειτουργία του δημοσίου δανεισμού και να παρατηρεί τις νέες τεχνολογικές εξελίξεις στους δανειστικούς φορείς, με σκοπό να αξιολογήσει την ενδεχόμενη ανάγκη περαιτέρω δράσεων στον συγκεκριμένο τομέα.